

منازعات قومے

کارل کوردل - استفان ولف

ترجمہ: دکتر عبداللہ رمضانزادہ

نشر فرهنگ شناسی

نشر میزان

منازعات قومی

نویسندگان: کارل کوردل و استفان ولف

مترجم: دکتر عبدالله رمضانزاده

صفحه آراء: شیرین میرزایی

ناشر: نشر فرهنگ شناسی با همکاری نشر میزان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۳

قیمت: ۱۴۰۰۰۰ ریال

شابک: 978-600-6724-15-7

mail: info@farhangshenasi-pub.ir
www.farhangshenasi-pub.ir

سر فرد شناسی: تهران، خیابان شهید مفتاح شمالی، نبش کوچه ۶، پلاک ۳۶۶، واحد ۱۳،
تلفن: ۸۸۷۳۵۴۵۲ - ۸۸۷۳۵۳۶۴، نمابر: ۸۹۷۸۵۰۵۹

: کردل، کارل، ۱۹۵۶ - م.

Cordell, Karl

: منازعات قومی/نویسندگان کارل کوردل،

استفان ولف؛ مترجم عبدالله رمضانزاده

: تهران: انتشارات فرهنگ شناسی، ۱۳۹۳.

: ۱ ص: جدول

978-600-6724-15-7

: فیا

Ethnic conflict : causes, عنوان اصلی :
consequences, and res, ۲۰۰۹.

: مناقش

: روابط قومی و جنبش های سیاسی

: ولف، استفان، ۱۹۶۹ -

Wolff, Stefan

: رمضانزاده، عبدالله، ۲۰۴۰ مترجم

: ۱۳۹۲۴۹۶GN م/کف

: ۸/۳۰۵

: ۳۱۱۳۲۴

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

موضوع

موضوع

شناسه افزوده

شناسه افزوده

شناسه افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

دفتر مرکزی نشر میزان: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاوسی فر، کوچه نکیسا، پلاک ۳۲، تلفن: ۸۸۴۹۹۱۳۱
فروشگاه مرکزی نشر میزان: ویرویی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخرآزای، پلاک ۸۳، تلفن: ۶۶۴۶۷۷۷۰
مرکز پخش و فروش نشر میزان: خیابان سمیه، بین مفتاح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن: ۸۸۴۴۹۵۲۹ - ۳۱
وبسایت: www.mizan-law.ir mizannasher@yahoo.com پست الکترونیک:

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۹	مقدمه
۱۵	مطالعه منازعه قومی
۱۵	۱. مقدمه
۱۶	۲. منازعه قومی: تعریف
۱۸	۳. پستارسطوح تحلیل
۲۴	۴. مبانی نظری مطالعه منازعه قومی و فروتنانی منازعه
۲۴	۱. فرضیه و روابط بین الملل
۳۲	۲-۴. نظریه هویت قومی
۳۶	۳-۴. نظریه ارتباطی مربوط به روابط بین قومی
۳۸	۵. نظریه های فروتنانی منازعه قومی
۴۵	۶. نتیجه گیری
۴۷	بخش اول: علل و نتایج منازعه قومی
۴۹	نظریه های منازعه قومی
۵۱	۱. عدم امنیت
۶۲	۲. منفعت طلبی
۷۱	۳. انگیزه های اجتماعی - روان شناختی
۷۱	۱-۳. نظریه واقع گرایانه منازعه گروهی
۷۱	۲-۳. نظریه های هویت اجتماعی
۷۱	۳-۳. نظریه های تحلیل روان شناختی / پویایی روان شناختی
۷۹	۴. ابعاد بین المللی منازعه قومی

انگیزه، ابزار و فرصت: چارچوبی برای درک علل منازعه قومی ۸۳

۱. مقدمه ۸۳

۲. منازعه قومی به عنوان کارکرد انگیزه، ابزار و فرصت طرف‌های

منازعه: شواهدی از گرجستان، رواندا و فلیپین ۸۵

۱-۲. گرجستان ۸۵

۲-۲. رواندا ۹۲

۳-۲. فلیپین ۹۷

۳. کوت قبل از توفان و بعد از آن: شناخت علل منازعه قومی در

مقدونیه ۱۰۳

۱-۳. زو، اقتصادی-اجتماعی و جمعیت‌شناختی ۱۰۴

۳-۳. نام‌بازی در مقدونیه پس از استقلال: جابه‌جایی نخبگان فاسد و

قطبی‌شدن شامل ابراط‌گرایی در دو سطح محلی و ملی ۱۰۶

۳-۳. چالش‌های منطقه‌ای نسبت به هویت و تمامیت ارضی مقدونیه: آلبانی،

بلغارستان، یونان و کوزوو ۱۱۲

۳-۴. تلاش‌های بین‌المللی برای تثبیت در مقدونیه: از به کارگیری

نیروهای بازدارنده تا وضعیت فعلی برای عضویت در اتحادیه اروپا ۱۱۹

۳-۵. تأملی دوباره در انگیزه، ابزار و ساختار: مقدونیه ۲۰۰۸-۱۹۹۱ ۱۲۴

۴. نتیجه‌گیری ۱۳۲

بخش دوم: واکنش‌ها به منازعه قومی ۱۳۳

پیشگیری، مدیریت و فرونشانی منازعه قومی ۱۳۵

۱. مقدمه ۱۳۵

۲. ترسیم موقعیت ۱۴۱

۱-۲. علل اصلی منازعه قومی: قومیت و سرزمین ۱۳۹

۲-۲. راهکارهای فرونشانی منازعه و عوامل جمعیتی تأثیرگذار ۱۴۸

۳. مراحل فرونشانی منازعه: مذاکره، اجرا و عملیات.....	۱۵۱
۴. ابزار سیاسی تنظیم بین‌المللی منازعه: مداخلات دیپلماتیک، اقتصادی و نظامی.....	۱۵۴
۱-۴. مداخلات دیپلماتیک.....	۱۵۷
۲-۴. مداخلات اقتصادی.....	۱۵۹
۳-۴. مداخلات نظامی.....	۱۶۲
۵. توضیح موفقیت و شکست تنظیم بین‌المللی منازعه.....	۱۶۴
مداخلات بین‌المللی.....	۱۶۹
۱. مقدمه.....	۱۶۹
۲. ساختار مداخلات بین‌المللی.....	۱۷۰
۱-۲. بر.....	۱۷۰
۲-۲. جمهوری دموکراتیک کنگو.....	۱۷۵
۳-۲. سودان.....	۱۸۳
۳. موفقیت و ناکامی مداخلات بین‌المللی: مورد کوزوو.....	۱۹۰
۱-۳. پیش‌زمینه.....	۱۹۱
۲-۳. محدودیت‌ها در مهار منازعه.....	۱۹۲
۳-۳. پذیرش ترتیبات موقت.....	۲۱۲
۴-۳. ناکامی در دستیابی به راه‌حل از طریق مذاکره: یک‌جانبه‌بیانه استقلال از سوی کوزوو.....	۲۲۰
۴. نتیجه‌گیری.....	۲۲۷
فرونشانی منازعه در نظریه و عمل.....	۲۲۹
۱. مقدمه.....	۲۲۹
۲. ترتیب نهادی در جوامع چندپارچه.....	۲۳۱
۳. ترتیب نهادی در نظریات موجود فرونشانی منازعه.....	۲۳۱
۱-۳. دموکراسی اجماعی لیبرال.....	۲۳۴

۲۴۲	۲-۳. ستریتالیزم.....
۲۴۷	۳-۳. تقسیم قدرت.....
۲۵۴	۴. فرونشانی منازعه در عمل.....
۲۵۴	۱-۴. بر ساخته شدن دولت.....
۲۶۴	۲-۴. نهادهای حکومت.....
۲۶۹	۳-۴. روابط میان شهروندان، گروه‌های هویتی و دولت‌ها.....
۲۷۵	۵. نتیجه‌گیری.....
۲۷۹	«جایگزین‌های» فرونشانی اجماع‌گرایانه منازعه.....
۲۷۹	مقدمه.....
۲۸۰	۱. نتیجه‌گیری از جایگزین.....
۲۸۷	۳. برررسی نقش ملیت‌های جایگزین: پاکسازی قومی.....
۳۰۸	۴. نتیجه‌گیری.....
۳۱۱	نتیجه‌گیری.....
۳۱۷	پی‌نوشت‌ها.....

۱ مقدمه

منازعه قومی پدیده‌ای در امور بین‌الملل است که فهم آن به اندازه تعریف آن مشکل است. چه کسانی در منازعه قومی می‌جنگند و چرا می‌جنگند؟ چرا منافع قومی معمولاً به خشونت گسترده علیه شهروندان بی‌گناه منجر می‌شود؟ به انگیزه‌ای موجب می‌شود عده‌ای به چنین خشونتی متوسل شوند و یا از کسانی که متوسل به خشونت می‌شوند، حمایت کنند؟ چرا سازمان‌های بین‌المللی خشونت را قدرتمند اغلب نسبت به تهدیدات امنیتی ناشی از منازعات قومی بی‌تفاوت هستند، مگر اینکه این منازعات به بحرانی گسترده تبدیل شود؟ چه عامی باعث می‌شود حل منازعه قومی تا این اندازه مشکل باشد؟ این سئوالات سهم مطرح هستند که بندرت می‌توان پاسخ رضایت‌بخشی برای آنها پیدا کرد.

این سئوالات، تنها پرسش‌هایی نیستند که در منازعات قومی مطرح می‌شوند. علاوه بر یافتن علت‌های منازعات قومی، باید دانست که چگونه، در چه زمان و در چه جایی مردم به این دلایل یکدیگر را می‌کشند، دشوار است. سئوالات فراوانی در مورد فرآیند بسیج، راهبردها و شیوه‌های عملی درگیری‌های قومی، و نیز این مسئله که آیا عوامل محیطی خاصی وجود دارند که به جای همزیستی، منازعه را تسهیل کنند، مطرح است. در حل بین‌المللی نیز به نوبه خود سئوالاتی فراتر از آنچه در مورد منازعه قومی مطرح است، پیش می‌آورد. مسئله زمان و اینکه چه موقع پیش، در خلال، و یا پس از منازعه - بهترین زمان برای مداخله است، نیز مطرح است. این

موضوع نیز اهمیت دارد که کدام ابزار - توسل به قدرت و اجبار و یا عدم توسل به آن - مناسب تر است. و در نهایت، این پرسش مطرح است که در کجا باید مداخله کرد؛ منازعه‌ای که بر منافع راهبردی مداخله کننده تأثیر گذار است، منازعه‌ای که موجب خسارت فراوان به شهروندان بی گناه می شود، و یا منازعه‌ای که به احتمال قابل ملاحظه‌ای نفع آن بیش از ضرر آن است؟ همه این سئوالات اهمیت فراوانی دارند که بشدت با یکدیگر مرتبط هستند. تنها زمانی که بتوانیم علل روی آوری مردم به خشونت، علی‌رهنزهای فراوان آن، را درک کنیم، قادر خواهیم بود سیاست‌های منطقی را برپیش گیریم که منجر به دفع خشونت شود.

سئوالات اندیشمندان دانشگاهی و تصمیم‌سازان سیاسی، فعالان جامعه مدنی و مدیران اقتصادی، سیاستمداران و رأی‌دهندگان سراسر دنیا را برای دهه‌ها به خود مشغول کرده است. در نتیجه، طی بیست، سی سال گذشته ادبیات منازعه قومی به حد انفجار رسیده، در عین حال، عدم توافق درباره علل و نتایج این منازعات و جنگ‌های گوناگون حل آن نیز افزایش یافته است. تلاش برای از میان بردن این علل یا سعی برای به دست آوردن پاسخ نهایی و همه‌جانبه برای سئوالات مطرح شده، ناصحیح به نظر می‌رسد. در حالی که این کتاب به بررسی برخی موضوعات قومی در زمان‌های مختلف و در قاره‌های متفاوت می‌پردازد، هدف اصلی آن ارائه نظریه‌ای کاملاً نوین که قدرت توضیح برخی منازعات - انتخابات - قومی را داشته باشد، نیست. در اصل، درگیری طولانی مدت ما با این مسئله - تمرکز لحاظ علمی و هم از دوران درگیری عملی ما در تلاش برای فرونشانی منازعات - به ما آموخته، آنچه نیاز است مدلی تحلیلی است که قابل کاربرد در شرایط منازعه‌ای خاص باشد و از انحراف ناشی از جانب‌داری له و یا علیه نظامی یا موجود به دور باشد.

پس از طرح و پرورش این مدل تحلیلی در فصل اول، دو فصل بعدی به طرح نظریات موجود درباره منازعات قومی می‌پردازد. به این موضوع

واقیف هستیم که در دو دهه گذشته طیف گسترده‌ای از توضیحات در مورد موجودیت منازعات قومی - هم در مطالعات موردی و هم مطالعات چتد گانه - توسط اندیشمندان مطرح شده است. با علم به اینکه بررسی دقیق تمام نظریات امکان‌پذیر نیست، شیوه کار خاصی برای بررسی این حجم وسیع ادبیات در پیش خواهیم گرفت که در آن تعدادی از مهم‌ترین دیدگاه‌ها و نویسندگان، که در دو چارچوب کلی فکری تقسیم می‌شوند، مطالعه خواهند شد. از یک سو، اندیشمندانی که ایستار انتخاب عقلانی را در مطالعات منازعه قومی به کار می‌گیرند و آن را در چارچوب امنیت یا فرصت‌های ابتدای بررسی می‌کنند. چارچوب فکری گسترده دیگر شامل اقتدیشمندان است که در پی یافتن روابط علی از طریق کاربرد نظریه‌های روانشناسی، نظریه واکنش‌گرایانه رفتار گروهی، نظریه هویت اجتماعی و نظریات روانی- فرهنگی تجزیه و تحلیل روانی) هستند.

بنابراین، فصل به مرور دو این نظریه‌ها و مزایا و محدودیت‌های آنها می‌پردازد و ارزش توسعه آنها را در علت‌یابی منازعه قومی، بلکه در چرایی تداوم و گسترش آنها نیز بررسی خواهد کرد.

بر اساس نتایج نظری به دست آمده در فصل سوم، در فصل چهارم نشان می‌دهیم، چگونه نظریه‌های مختلف منازعه قومی را می‌توان در یک تحلیل چندسطحی از پدیده جمع‌بندی کرد و در حصل می‌کنیم، نظریه‌های متفاوت، هر یک فواید خاصی در سطوح مختلف تحلیل دارند. بر این اساس، جنبه‌های مختلف مدل تحلیلی ارائه شده در فصل سوم روشن‌تر می‌کنیم و بر این نکته اصرار می‌ورزیم که از لحاظ تجربی تقریباً غیر ممکن است یک نظریه عمومی کلی در مورد منازعه قومی ارائه کرد. در عوض، استدلال می‌کنیم و شواهد لازم را ارائه می‌دهیم که یک چارچوب تحلیلی کامل که بر اساس نظریه‌های مختلف فراهم شده باشد، مفیدترین دیدگاه

است، زیرا چنین چارچوبی اجازه تجزیه و تحلیل عمیق، همه‌جانبه و موردی را می‌دهد که بر پایه درک گسترده از ماهیت و پویایی‌های منازعه قومی قرار دارد و زمینه لازم را نیز برای چارچوب خاص منازعه‌های خلاص فراهم می‌کند. این چارچوب به ما اجازه می‌دهد به بررسی روش‌ها و ابزارهای که از طریق آنها چنین منازعاتی پدید آمده و تداوم می‌یابند، بپردازیم و مجموعه‌ای از عوامل بومی و غیربومی را در نظر بگیریم.

درک علل و نتایج منازعه قومی، اگر چه به خودی خود از منظر اندیش‌های ارزشمند است، از دیدگاه سیاست‌گذاری نیز اهمیت دارد. بدون چنین درکی، تصور احتمال مذاکره و اجرایی کردن راه‌حل‌های قابل تداوم در منازعه‌ها شکل خواهد بود. لذا نیمه دوم کتاب به راه‌حل‌های منازعه قومی اختصاص دارد. تحقیق نظری در مفهوم «حل منازعه» آغاز می‌شود که بویژه بر اساس جایگاه بین‌الملل متمرکز است. در پی آن، فصل پنجم استدلال می‌کند که تفاوت به سیاست‌های متفاوت برای دستیابی نیاز دارند. همچنین به استدلال‌ها، تجربه و تحلیل کامل فرصت‌ها و محدودیت‌های رویارویی بازیگران در منازعه خواهد پرداخت. فصل ششم ضمن پیشنهاد چند زمینه‌گیری در مورد سیاست‌های مداخله بین‌المللی، به عنوان دیدگاه مشترک تألیف منازعه آزمایش تجربی فایده دیدگاه عمومی ما را در مطالعه منازعه قومی. در چارچوب کنترل منازعه ارائه می‌کند، به شکست‌ها و موفقیت‌های اخیر اشاره می‌کند و در مورد اینکه چرا بازیگران بین‌المللی روش‌های خاص مداخله را برایش می‌گیرند و چرا برخی از این روش‌ها موفقیت‌آمیز هستند و برخی نه، شکست می‌انجامند، توضیحاتی می‌دهد.

در حالی که فصل‌های چهارم و پنجم به جنبه‌های فرآیندی منازعه می‌پردازند، دو فصل بعدی به تجزیه و تحلیل عوامل بنیادی آن خواهند پرداخت. در فصل هفتم به بررسی نظری و عملی کنترل منازعه از طریق آزمایش سه نظریه اصلی حل منازعه- مشارکت در قدرت،

چند گونه گرایي مرکزي و تقسيم قدرت - خواهد پرداخت.

فصل هشتم به بررسی و شرح گزینه‌های جایگزین دیدگاه‌های مطرح شده در فصل‌های قبلی خواهد پرداخت: کنترل اکثریت، جذب اجباری، پاک‌سازی قومی، جدایی طلبی، و در نهایت، نسل کشی قومی. اگرچه این روش‌ها را گزینه جایگزین واقعی موارد مطرح شده در فصل‌های قبلی نمی‌دانیم، بر اهمیت این نکته واقف هستیم که نباید فراموش کرد چنین اعمالی در سال‌های دور و نزدیک تاریخ اتفاق افتاده است. این فصل نیز با نشان دادن کتاب وحشتناک همراه با چنین سیاست‌هایی به تقویت و ضرورت مباحث مطرح شده در فصل‌های قبلی در مورد ضرورت، امکان و ارزش پیمایش تقی قومی می‌پردازد. در فصل نهم که به نتیجه‌گیری کتاب اختصاص دارد، به شرح دوره سئوالات مطرح شده در فصل اول خواهیم پرداخت و چند نتیجه گرفته‌شده تجربی و تحلیلی در مورد مطالعه منازعه قومی مطرح خواهیم کرد.